Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 8, Sayı: 50, Şubat 2021, s. 572-591

ISSN: 2149-0821 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.44875>

Alican GÜLLE

Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi, alicangulle@gmail.com

Prof. Dr. Tuğba YANPAR YELKEN

Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi, tyanpar@gmail.com

ORTAOKUL 6. SINIF ÖĞRENCİLERİN MÜZİK DERSİNE YÖNELİK DENEYİMLERİNİN İNCELENMESİ

Özet

Araştırmanın amacı ortaokul 6. Sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik deneyimlerinin incelenip müzik dersine yönelik görüşlerini ve müzik dersinde yaşamış oldukları güçlükleri belirlemektir. Araştırma fenomenoloji şeklinde tasarlanmıştır. Araştırma grubunu 2019- 2020 eğitim öğretim yılında Mersin/ Akdeniz ilçesi devlet ortaokulunda okuyan 25 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada nitel veriler toplanmış; veri toplama araçları olarak kişisel bilgiler formu, açık uçlu sorular formu, metaforik algı formu, odak grup görüşme formu kullanılmıştır. Analiz aşamasında içerik analizi ve betimsel analiz gerçekleştirilmiştir. Analizler sonucunda ortaokul 6. Sınıf öğrencileri, müzik dersinde şarkılar ve türküler söylediği; müzik dersinde özgüvenlerini geliştirdikleri; müzik dersine önem verdikleri; müzik defterine şarkı ve türkülerin notalarının yazıldığı; ders kitabında yer alan şarkılar ve türkülerin herkesin ilgisini çekmediği; şarkı söylerken ve nota yazarken zorlandıkları; müzik ders saat süresinin arttırılıp farklı şarkı türlerinin müzik ders kitabında yer alması ve öğretmenin öğrencilerle bireysel olarak ilgilenmesi gerektiği, görüşlerini belirtmişlerdir. Ayrıca ortaokul 6.sınıf öğrencileri müzik dersine yönelik en çok deniz metaforunu yüklemişlerdir.

Anahtar kelimeler: Müzik Dersi, Müzik Dersine Yönelik Deneyim, Müzik Dersine Yönelik Güçlük.

ANALYSIS OF THE EXPERIENCES OF SECONDARY SCHOOL 6TH GRADE STUDENTS FOR THE MUSIC LESSON

Abstract

The aim of the research is to examine the experiences of middle school 6th grade students towards the music lesson and to determine their opinions about the music lesson and the difficulties they experienced in the music lesson. The research is designed of phenomenology. The research group consists of 25 students studying in Mersin / Akdeniz public secondary school in the 2019-2020 academic year. Qualitative data were collected in the research. Personal information form, open-ended questions form, metaphoric perception form, focus group interview form were used as data collection tools. Content analysis and descriptive analysis were carried out during the analysis phase. As a result of the analyzes, middle school 6th grade students sang songs and folk songs in the music lesson; they developed their self-confidence in the music lesson; they attach importance to music lessons; notes of songs and songs are written in the music book; that the songs and folk songs in the textbook do not attract everyone's attention; they have difficulty in singing and writing notes; they stated their opinions that the duration of music lessons should be increased, different types of songs should be included in the music textbook and the teacher should take care of the students individually. In addition, middle school 6th grade students loaded the sea metaphor for music lessons the most.

Keywords: Music Lesson, Experience for Music Lesson, Difficulty for Music Lesson

1. GİRİŞ

Müzik geçmişten günümüze insan yaşamının her alanında yer alan (insan iletişimi, kutsal tören, dini tören) ve insanların duygusal ifade gücünü gösteren seslerin, sözsüz veya söz ekleyerek birleştirilme çabasıdır. İnsan yaşamının önemli bir parçası olan müzik, toplumları bir arada tutabilen, birleştiren ve ortak bir hedefe yönelmesini sağlayan eğitici bir güce sahiptir. Özellikle eski çağlardan itibaren dini törenlerde kullanılması, müziğin eğlence dışında bir eğitim amacı taşıdığını ve eğitim aracı olarak da kullanıldığını bizlere göstermektedir (Türkmen, 2016: 3). Eski Yunan döneminde Aristo'nun duyguları ifade etme konusunda hiçbir şeyin ritim- şarkı söylemek kadar güçlü olmadığını düşünmesi ve müziğin küçük yaştan itibaren eğitimin tüm kademelerinde kullanılması gerektiğini savunması; Platon'un (M. Ö. 400), müziğin bir eğlence aracı olmadığını, güzellik, iyilik ve eğitim aracı olduğunu dile getirmesi, müziğin eğitim içerisindeki önemini göstermektedir (Akan, 2012: 55; Türkmen, 2016: 2).

Müzik eğitimi, bireylerin müziksel bilgi ve becerilere hakim olabilmeleri için kendi yaşantıları yoluyla yapılan geliştirme ve değiştirme süreci sonucunda elde edilen müziksel davranışlar kazanımıdır (Swanwick, 1988; Uçan, 1997; Özen, 2004; Cavanaugh, 2005; Kocabaş, 2006; Çuhadar, 2016). Müzik eğitimi, bireylerin duygularını kontrol altında tutabilmesini; beyin, kas ve duyguların birlikte hareket etmesini sağlamaktadır (Türkmen, 2016: 6). Zihinsel sınırları arttırıcı özelliğe sahip olan müzik eğitimi, duyuşsal beceriler (tutum, duygu, düşünce) ve öğrenmeler üzerinde olumlu bir etki oluşturup, zihin üzerindeki sakinleştirici özelliği ile dikkat ve odaklanma becerilerini geliştirmektedir (Cavanaugh, 2005; Kocabaş, 2006). Duygular ile beyin kas faaliyetleri arasında iletişim kurarak bireylerin duyuşsal

unsurlarına yön verebilmesi, müzik eğitiminin kişilerin sosyalleşmesinde ve kişilik gelişimlerinde önem taşıyan bir unsur olduğunu göstermektedir. Yılmaz (1994)' a göre müzik eğitimi, toplum içerisindeki kültürel gelişimi sağlayan en önemli yapı taşlarından birisidir. Müzik eğitimi, duygu kontrol mekanizmasını geliştiren yapısı ile gelişim sürecine katkıda bulunarak yaratıcı, düşünen ve üreten bireylerin yetişmesini sağlamaktadır. Nitekim Avrupa ülkelerinin; demokratik, toplumsal değerlere önem veren, özgüven sahibi bireyler yetiştirmeyi amaç edinmesi ve bu nitelikleri kazandırmada müzik eğitiminden yararlanması, müzik eğitiminin toplumsal kalkınmadaki önemini göstermektedir. Birçok Avrupa ülkesinde çocuklar, iyi bir müzik bilgisine sahip olarak yetiştirilip koro, müzik grupları vb. etkinliklerle müzik yaygın bir eğitim aracı olarak tercih edilmektedir (Dinçer, 1988; akt: Tufan, 2011).

Türkiye eğitim sisteminde devlet okullarında yer alan öğrencilerin müzik öğretmeni eşliğinde müzik dersini gerçekleştirdiği ilk dönem ortaokuldur. Ortaokul da müzik dersi, haftada 1 ders saati olacak şekilde müzik öğretim programında yer alan kazanımlar doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. MEB (2018) tarafından geliştirilen müzik öğretim programı; öğrencilerde, duyuşsal (duygu, düşünce, deneyim, sevgi vb.), bilişsel (zihinsel beceri gelişimi, müziksel bilgi oluşumu) ve psikomotor (enstrüman çalma) öğrenmeler gerçekleştirmektedir. Müzik öğretim programı, Millî birlik ve bütünlüğü pekiştirerek dünya ile bütünleşmeyi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimini bireylere kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda ortaokulda verilen müzik dersi, öğrencilerin müziğe yönelik duyuşsal, bilişsel ve psikomotor öğrenmeler gerçekleştirmesini sağlayıp yaşam boyu müzik öğrenmelerine etki edebileceğinden, önem taşımaktadır. Bu kapsamda, ortaokul öğrencilerinin müzik dersine yönelik deneyimlerinin ve ders sırasında yaşamış oldukları güçlüklerinin incelenmesi, müzik dersine yönelik var olan durumu derinlemesine inceleyip ortaya koyacağından araştırma önem taşımaktadır. Bu bağlamda araştırmanın amacı, ortaokul 6. Sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik deneyimlerinin incelenerek, müzik dersine yönelik görüşlerini ve müzik dersinde yaşamış oldukları güçlükleri belirleyip çözüm önerileri geliştirebilmektir.

Araştırmanın Problemi ve Alt Problemleri

Araştırmanın problemi “Ortaokul 6. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik deneyimleri ve metaforik algıları nasıldır?” olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda 2 alt problem yer almaktadır.

1) 6. Sınıf öğrencilerin müzik dersi deneyimlerine ilişkin görüşleri nelerdir?

1.1) 6. Sınıf öğrencilerin müzik dersi genel deneyimlerine/ yaşantılarına ilişkin görüşleri nelerdir?

1.2) 6. Sınıf öğrencilerin müzik dersinde yaşadıkları güçlükler ve giderilmesi için önerileri nelerdir?

2) 6. Sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik metaforik algıları nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Yapılan çalışma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji şeklinde tasarlanmıştır. Nitel bir araştırma metodolojisi olan fenomenoloji; kararlar, algılar, duygular gibi bilinçli

deneyimin içeriğine odaklanarak farkında olduğumuz ancak derinlemesine bir bilgiye sahip olmadığımız durumlara odaklanmaktadır (Annels, 2006; Connely, 2010; Gill, 2014). Yapılan araştırmada, ortaokul 6. Sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik deneyimleri ve bu deneyimler sırasında yaşamış oldukları güçlükler derinlemesine araştırıldığından, fenomenoloji yöntemi kullanılmıştır.

2.1. Araştırma Grubu

Araştırma, 2019-2020 öğretim yılında Mersin ilinde bir devlet okulunda 6. Sınıfta okuyan 25 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında benzer özellikleri taşıyan grup tercihi gerçekleştirildiğinden, örneklem türlerinden benzeşik örneklem kullanılmıştır. Evrenden araştırmanın problemi ile ilgili olarak benzeşik bir alt grubun, durumun seçilerek çalışmanın gerçekleştirilmesi “benzeşik örneklem” i tanımlamaktadır (Büyüköztürk ve ark., 2016:91). Araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Kişisel Bilgiler Formu Değişkenlerinin Dağılımı

		Frekans	Yüzde(%)
Cinsiyet	Erkek	13	% 52
	Kadın	12	% 48
Yaşınız	10	2	% 8
	11	18	% 72
	12	5	% 20
Ailenizin aylık toplam geliri	0- 2100	5	% 20
	2101- 3500	7	% 28
	3501- 4500	9	% 36
	4501- 6000	3	% 12
	6001-	1	% 4
Herhangi bir kurumda müzik eğitimi alma	Evet	---	---
	Hayır	25	% 100

Tablo 1. incelendiğinde öğrencilere sorulan sorulara verilen yanıtlar kapsamında, aranan yüzde frekans değerleri görece birbirine yakındır. Bir diğer ifade ile öğrencilerin demografik özelliklerinin birbirine yakın olduğu söylenebilir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak için ortaokul 6. Sınıf öğrencilerine Kişisel bilgiler formu, açık uçlu sorular formu, metaforik algı formu ve odak grup görüşme formu kullanılmıştır.

2.2.1. Kişisel Bilgiler Formu

Kişisel bilgiler formu, örnekleme tanımlayabilmek için araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Form oluşumuna 7 adet soru ve sorulara uygun seçenekler geliştirmekle başlanılmış; yapılan çalışmalar sonucunda sorular ve seçenekler düzeltilmiş, soru sayısı 4 adete düşürülmüştür. Formun kapsam geçerliği için, eğitim programları ve öğretim alanından 6, müzik öğretmenliği bölümünden 2 uzman ile görüşülmüş, uzmanların vermiş olduğu geri bildirimler doğrultusunda form yeniden düzenlenmiş ve uygulanmıştır.

2.2.2. Açık Uçlu Sorular Formu

Araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu sorular formu, 6. Sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik deneyimler ve müzik dersinde yaşadıkları güçlükler hakkındaki görüşlerini alabilmek amacıyla oluşturulmuştur. Form oluşumuna 8 adet soru ile başlanılmış; yapılan çalışmalar sonucunda soru sayısı 6 adete düşürülmüştür. Yapı ve kapsam geçerliliğini sağlamak için eğitim programları ve öğretim alanında 6, müzik öğretmenliği bölümünden 2 uzman ile görüşülmüş; vermiş oldukları dönütler doğrultusunda son düzenlemeler yapılmış ve oluşan açık uçlu sorular formu hazır hale getirilmiştir.

2.2.3. Metaforik Algı Formu

Araştırmada kullanılan yazılı metaforik algı formu, araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Formda öncelikle yazılı metafor konusunda bilgilendirme yapılmış, metafor sorusu öncesinde, 1 adet metafor örneği verilmiştir. 6. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik yazılı metaforlarını belirlemek amacıyla ‘ ‘ Müzik dersi..... gibidir, çünkü ‘ ‘ sorusunu yazılı olarak tamamlamaları istenmiştir.

2.2.4. Odak Grup Görüşme Formu

Odak grup görüşme formu ‘ ‘ısındırma soruları’ ’ ve ‘ ‘araştırma konusu soruları’ ’ şeklinde 2 ana başlık halinde oluşturulmuş ve araştırma kapsamında yer alan 2 alt probleme yönelik katılımcıların görüşlerini belirtebileceği sorular hazırlanmıştır. Hazırlanan formun kapsam geçerliği için eğitim programları ve öğretim alanından 7 uzman ile görüşülmüş, form üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmış ve odak grup görüşme formu hazır hale getirilmiştir. Odak grup görüşmesi 25 öğrenci içerisinde 7 öğrencinin gönüllü katılımı ile hazırlanan form eşliğinde ses kayıt cihazları ile kaydedilmiş; araştırmacı tarafından görüşme sırasında ihtiyaç duyulan konular not edilmiştir.

2.3. Nitel Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan açık uçlu sorular formu ve metaforik algı formu ile elde edilen verilerin analizinde içerik analizi; odak grup görüşme formu ile elde edilen verilerin analizinde ise betimsel analiz gerçekleştirilmiştir. Verileri analiz etme ve anlamını yorumlamada çeşitli nitel yöntemlerden biri olan içerik analizi, elde edilen bulguların belli temalar ve kavramlar içinde bir araya getirilip kategorizasyon yapılarak tüm verilerin içeriksel olarak özetlenip yorumlanmasıdır (Polit, Beck, 2012; Elo, Kaariainen, Kanste, Pölkki, Utriainen, Kyngas, 2014; Yıldırım ve Şimşek, 2018: 186). Nitel veri analiz yöntemlerinden olan betimsel analiz de ise amaç, toplanan bulguların düzenlenip yorumlanarak okuyucuya sunulmasıdır (Karadüz, 2010; Yıldırım ve Şimşek, 2011; 224). Nitel veri analizleri, alt başlıklar halinde belirtilmiştir.

2.3.1. Açık Uçlu Sorular Formu Veri Analizi

Araştırmada öğrencilerin müzik dersine yönelik deneyimlerini ve yaşamış oldukları güçlükleri belirttiği açık uçlu sorular aracılığıyla elde edilen veriler düzenlenip 2 farklı uzman tarafından uygun temalar oluşturulmuştur. Elde edilen verilerin kodlayıcı güvenilirliğini hesaplayabilmek için Miles ve Huberman’ın formülü (Güvenirlilik = görüş birliği / (görüş birliği + görüş ayrılığı)*100) kullanılmıştır. Kodlayıcılar arası görüş birliğinin en az % 80 olması araştırma sonuçlarının güvenilir olduğunu göstermektedir (Miles ve Huberman, 1994; Patton, 2002). Tablo 2’ de araştırmada kullanılan açık uçlu soruların güvenilirlik katsayıları belirtilmiştir.

Tablo 2. Açık Uçlu Sorular Formu Güvenirlik Kat Sayıları

Soru Numarası	Miles Huberman Güvenirlik Kat Sayısı
1.	0,91
2.	0,88
3.	0,87
4.	0,89
5.	0,89
6.	0,84

Tablo 2. incelendiğinde, açık uçlu sorular formundaki her bir soru için Miles Huberman güvenirlik kat sayısı .80 üzerinde bulunduğundan (%80), kodlayıcılar arası görüş birliğinin güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.3.2. Metaforik Algı Formu Veri Analizi

Öğrencilerin müzik dersine yönelik geliştirmiş oldukları yazılı metaforların analizi yedi aşamada gerçekleştirilmiştir. Bunlar; adlandırma aşaması, eleme aşaması, tekrar derleme aşaması, kategori geliştirme aşaması, geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması aşaması, elde edilen metaforların frekanslarının hesaplanması ve metaforların yorumlanması aşaması şeklindedir (Saban, 2006; Corbin ve Strauss, 2007; Saban, 2008; Çapan, 2010; Ekici, Gökmen ve Kurt, 2014).

2.3.2.1. Adlandırma ve Eleme Aşaması

6. sınıf öğrencileri müzik dersi kavramına yönelik toplam 25 adet metafor belirtmiştir. Öğrencilerin metaforlara yönelik oluşturduğu veriler, geçerli olup olmama durumuna göre incelenmiş; boş bırakılan ve uyuşmayan metafor yer almadığından 25 adet kağıt ile analiz çalışmasına devam edilmiştir.

2.3.2.2. Tekrar Derleme Aşaması

Elde edilen 25 adet geçerli kağıt üzerinde yer alan metaforlar belirtilme sıklığına göre sıralanarak tablolastırılmıştır. Öğrencilerin belirttiği metaforlardan, en iyiyi temsil ettiği düşünülen metafor açıklamaları incelenmiş, örnek metafor listesi oluşturulmuştur.

2.3.2.3. Kategori Geliştirme Aşaması

Öğrenciler tarafından müzik dersi için belirtilen metaforlar sahip oldukları ortak özellikler bakımından incelenmiştir. Her metafor imgesi; metaforun konusu, metaforun kaynağı ve metaforun konusu ile kaynağı arasındaki ilişki bakımlarından analiz edilmiş ve kavramsal kategoriler oluşturulmuştur.

2.3.2.4. Geçerlik ve Güvenirliğin Sağlanması

Metaforlar aracılığıyla elde edilen verilere yönelik gerçekleştirilen analizin güvenirliliğini sağlamak için, oluşturulan kavramsal kategoriler ve içerisinde yer alan kodların kavramsal

kategoriye iyi temsil edip etmediğini anlamak amacıyla iki araştırmanın kodları ve kodlara ilişkin oluşturdukları kategoriler karşılaştırılmıştır. İki araştırmacının elde etmiş olduğu kodlar ve kodlara ilişkin kavramsal kategoriler, Miles– Huberman kodlayıcı güvenilirliği formülü ile incelenmiştir. Miles Huberman (1994) kodlayıcı güvenilirliği formülüne göre güvenilirlik yüzdesi, $\text{Güvenirlik} = \frac{\text{görüş birliği}}{(\text{görüş birliği} + \text{görüş ayrılığı})} * 100$ formülünden elde edilir ve en az % 80 güvenirliliğinin elde edilmesi beklenir. Kodlayıcı güvenilirliği hesaplaması sonucunda % 93 oranının da kodlayıcı güvenilirliği sağlanmıştır.

2.3.2. Odak Grup Görüşme Formu Veri Analizi

Araştırma grubunda yer alan 25 öğrenciden, demografik olarak birbirine en yakın 7 kişi ile gerçekleştirilen odak grup görüşmesinde; araştırma doğrultusunda 2 adet alt probleme yönelik araştırma soruları oluşturulmuş ve bu sorular doğrultusunda veri analizi için bir tema çerçevesi kurulmuştur. Toplanan veriler düzenlenmiş ve uygun temalar içerisine yerleştirilmiştir. Veriler temalar içerisine yerleştirilirken anlamlı ve mantıklı bir şekilde bir araya getirilmiştir. Ardından araştırmacı düzenlemiş olduğu verileri tanımlamıştır. Sürecin sonunda araştırmacı tanımladığı bulguları açıklayıp ilişkilendirmiş ve anlamlandırmıştır. Alıntılar sunulurken katılımcıların adları verilmemiş, kişiler ünvanları doğrultusunda numaralandırılarak kodlama yapılmıştır (Öğrenci: Ö1).

3. BULGULAR

3.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

3.1.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Açık Uçlu Sorular Formundan Elde Edilen Bulgular

Araştırma grubunda yer alan 25 öğrencinin müzik dersi deneyimlerine yönelik 4 adet açık uçlu soru sorulmuştur. Öğrencilerin açık uçlu sorulara vermiş olduğu cevaplar alt temalar, kodlar, tablolar ve açıklamaları ile birlikte sırayla belirtilmiştir. Aşağıda yer alan Tablo 3’de, birinci açık uçlu sorudan elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 3. Birinci Açık Uçlu Sorudan Elde Edilen Bulgular

Tema: Müzik Dersine Yönelik Deneyimler			
Alt Tema	Kodlar	f	%
Müzik Dersine Yönelik Genel Yaşantı	Genellikle şarkı söylenir	18	%42
	Nota ve şarkı sözleri yazım çalışması yapılır.	10	%23
	Ders kitabından etkinlikler gerçekleştirilir.	5	%12
	Müzik ile alakalı sohbetler gerçekleştirilir.	4	%9
	Türküler ezberlenir.	3	%7
	Herhangi bir enstrüman çalınmaz.	3	%7
	Toplam	43	100

Birinci açık uçlu soru “Müzik dersinde geçirmiş olduğunuz yaşantılar hakkında bilgi veriniz?” şeklinde sorulmuştur. Tablo 3. incelendiğinde “Müzik Dersine Yönelik Genel

Deneyim” alt teması kapsamında; “Genellikle şarkı söylenir.” (f=18, % 42), “Ders kitabından etkinlikler gerçekleştirilir.” (f=5, % 23), “Müzik ile alakalı sohbetler gerçekleştirilir.” (f=4, % 9), “Türküler ezberlenir.” (f=3, % 7), “Herhangi bir enstrüman çalınmaz.” (f=3, % 7) kodları oluşturulup; öğrencilerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Öğrenci- 3: *Müzik dersinde genellikle öğretmenimizle birlikte şarkılar ve türküler söylüyoruz. Şarkıları söyledikten sonrada şarkıların sözlerini ve notalarını deftere yazıyoruz.*

Öğrenci- 10: *Müzik kitabındaki şarkıları türkülerini işliyoruz genellikle. Ders kitabındaki çalışma kısımlarını da yapıyoruz.*

Öğrenci- 13: *Öğretmenimiz müzik dersinde bizimle önemli türk halk müziği sanatçıları ile ilgili sohbetler yapıyor. Ara sıra konser videoları da izliyoruz ve konserde hangi enstrümanlar olduğunu birlikte konuşuyoruz.*

Aşağıda yer alan Tablo 4’de, ikinci açık uçlu sorudan elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 4. İkinci Açık Uçlu Sorudan Elde Edilen Bulgular

Tema: Müzik Dersine Yönelik Deneyimler				
Alt Tema	Kodlar	f	%	
Müzik Ders İçeriğine Yönelik Deneyim	Olumlu	Yeni şarkılar öğrendiğim için ilgimi çeker.	5	%18
		Türkü icrası gerçekleştirildiği için ilgimi çeker.	4	%13
		İnsanı rahatlattığı için ilgimi çeker.	2	%6
		Farklı yörelerden türkü icrası gerçekleştirildiği için ilgimi çeker.	2	%6
		Atatürk temalı şarkılar söylendiği için ilgimi çeker.	2	%6
	Olumsuz	Şarkılar beğenime uygun olmadığı için ilgimi çekmez.	8	%27
		Türkü icrası gerçekleştirildiği için ilgimi çekmez.	5	%18
		Enstrüman icrası gerçekleştirilmediği için ilgimi çekmez.	2	%6
		Toplam	30	100

İkinci açık uçlu soru “Müzik dersinde gerçekleştirilen etkinlikler ve şarkılar ilginizi çekiyor mu? Sebepleri ile belirtiniz” şeklinde sorulmuştur. Tablo 4. incelendiğinde “Müzik Ders İçeriğine Yönelik Deneyim” alt teması kapsamında; “Şarkılar beğenime uygun olmadığı için ilgimi çekmez.” (f=8, % 27), “Türkü icrası gerçekleştirildiği için ilgimi çekmez.” (f=5, % 18), “Yeni şarkılar öğrendiğim için ilgimi çeker.” (f=5, % 18), “Türkü icrası gerçekleştirildiği için ilgimi çeker.” (f=4, %13), “İnsanı rahatlattığı için ilgimi çeker” (f=2, % 6), “Farklı yörelerden türkü icrası gerçekleştirildiği için ilgimi çeker” f=2, % 6), “Atatürk temalı şarkılar söylendiği için ilgimi çeker.” (f=2, % 6), “Enstrüman icrası gerçekleştirilmediği için ilgimi çekmez.” (f=2, % 6) kodları oluşturulup; öğrencilerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Öğrenci- 4: *Çok yavaş, slow tarzında şarkılar var müzik kitabında. Bu yüzden ilgimi çekmiyor. Onun yerine daha güzel şarkılar, hareketli şarkılar söyleyebiliriz.*

Öğrenci- 11: Müzik dersinde söylediğimiz şarkılar, her defasında farklı ve yeni şarkılar olduğu için ilgimi çeker. Her derse geldiğimizde yeni şarkılar öğreniyoruz buda bizi geliştiriyor.

Öğrenci- 14: Müzik dersinde söylediğimiz şarkılar benim içimi rahatlatıyor, huzurlu olmaya başlıyorum. Bu yüzden derste ki şarkılar ilgimi çeker.

Aşağıda yer alan Tablo 5’de, üçüncü açık uçlu sorudan elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 5. Üçüncü Açık Uçlu Sorudan Elde Edilen Bulgular

Tema: Müzik Dersine Yönelik Deneyimler			
Alt Tema	Kodlar	f	%
Müzik Ders Süresi Yeterliliğine Yönelik Deneyim	Olumlu	Müziksel ihtiyacımı yeterince karşıladığından, ders süresi yeterlidir.	4 %14
		Müziğe çok ilgin olmadığı için, ders süresi yeterlidir.	4 %14
		Diğer dersler daha önemli olduğu için, ders süresi yeterlidir.	3 %10
	Olumsuz	Şarkı söylemeyi sevdiğim ve özgüvenimi geliştirdiğim için, ders süresi yetersizdir.	11 %38
		Etkinlikler bir ders süresinde yetiştirilemediğinden, ders süresi yetersizdir.	3 %10
		Müziksel olarak kendimi geliştirmek istediğimden, ders süresi yetersizdir.	3 %10
		Öğretmeni çok sevdiğim için ders süresi yetersizdir.	1 %4
		Toplam	30 100

Üçüncü açık uçlu soru “Haftalık müzik ders saat süresi, sizce yeterli mi? Sebepleri ile belirtiniz” şeklinde sorulmuştur. Tablo 5. incelendiğinde “Müzik Ders Süresi Yeterliliğine Yönelik Deneyim” alt teması kapsamında; “Şarkı söylemeyi sevdiğim ve özgüvenimi geliştirdiğim için, ders süresi yetersiz.” (f=11, % 38), “Müziksel ihtiyacımı yeterince karşıladığından, ders süresi yeterli” (f=4, % 14), “Müziğe çok ilgin olmadığı için, ders süresi yeterli ” (f=4, % 14), “Etkinlikler bir ders süresinde yetiştirilemediğinden, ders süresi yetersiz.” (f=3, % 10), “Diğer dersler daha önemli olduğu için, ders süresi yeterli.” (f=3, % 10), “Müziksel olarak kendimi geliştirmek istediğimden, ders süresi yetersiz” (f=3, % 10), “Öğretmeni çok sevdiğim için ders süresi yetersiz.” (f=1, % 10) kodları oluşturulup; öğrencilerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Öğrenci- 5: Haftalık müzik ders saat süresi bence yetersiz. Şarkı söylemeyi çok seviyorum ve şarkı söylerek aynı zamanda özgüvenimi de geliştiriyorum. Bu yüzden ders süresi kesinlikle artırılmalı.

Öğrenci- 13: Müzik dersinde öğrendiğimiz şarkılar, yaptığımız etkinlikler bence yeterli. Bu yüzden haftalık müzik ders saat süresi yeterli.

Öğrenci- 16: Müziği çok seviyorum ve ilerde büyük bir şarkıcı olmak istiyorum. Kendimi geliştirmek için müzik ders saat süresi kesinlikle arttırılmalı.

Aşağıda yer alan Tablo 6’da, dördüncü açık uçlu sorudan elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 6. Dördüncü Açık Uçlu Sorudan Elde Edilen Bulgular

Tema: Müzik Dersine Yönelik Deneyimler			
Alt Tema	Kodlar	f	%
Müzik Dersine Yönelik Duyuşsal Deneyim	Müziği çok sevdiğim için müzik dersi önemlidir.	9	%28
	Şarkı söylemeyi sevdiğim için müzik dersi önemlidir.	6	%18
	Şarkılar ve türküler öğrenildiği için müzik dersi önemlidir.	5	%15
	Duyuşsal (Stres, yorgunluk, mutsuzluk) problemleri çözdüğünden müzik dersi önemlidir.	4	%12
	Müzisyen olmak istediğim için müzik dersi önemlidir.	2	%6
	Sesim güzel olduğu için müzik dersi önemlidir.	1	%3
	Sesim güzel olmadığı için müzik dersi önemsizdir.	2	%6
	Enstrüman çalamadığım için müzik dersi önemsizdir.	2	%6
	Ders ilgimi çekmediği için müzik dersi önemsizdir.	2	%6
	Öğretmeni çok sevdiğim için ders süresi yetersizdir.	1	%4
Toplam		33	100

Dördüncü açık uçlu soru “Müzik dersine önem veriyor musunuz? Sebepleri ile açıklayınız” şeklinde sorulmuştur. Tablo 6. incelendiğinde “Müzik Dersine Yönelik Duyuşsal Deneyim” alt teması kapsamında; “Müziği çok sevdiğim için müzik dersi önemlidir.” (f=9, % 28), “Şarkı söylemeyi sevdiğim için müzik dersi önemlidir.” (f=6, % 18), “Şarkılar ve türküler öğrenildiği için müzik dersi önemlidir.” (f=5, % 15), “Duyuşsal (Stres, yorgunluk, mutsuzluk) problemleri çözdüğünden müzik dersi önemlidir.” (f=4, % 12), “Müzisyen olmak istediğim için müzik dersi önemlidir.” (f=2, % 6), “Sesim güzel olmadığı için müzik dersi önemsizdir..” (f=2, % 6), “Enstrüman çalamadığım için müzik dersi önemsizdir.” (f=2, % 6), “Ders ilgimi çekmediği için müzik dersi önemsizdir.” (f=2, % 6), “Sesim güzel olduğu için müzik dersine önemlidir.” (f=2, % 3) kodları oluşturulup; öğrencilerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Öğrenci- 6: Müziği çok seviyorum. Müzik dersinde de şarkı söyleyip şarkı dinliyoruz. Bu yüzden müzik dersi benim için çok önemlidir.

Öğrenci- 17: *Müzik dersi önemlidir. Müzik dersinde yaptığımız etkinlikler ile aslında kendimizi rahatlatıyoruz. Mutsuzsak mutlu olabilmeyi, sinirliyse sinirimizin yatışmasını sağlıyor*

Öğrenci- 19: *Müzik dersi ilgimi çekmediğinden, benim için çok fazla önemli bir ders değildir.*

Aşağıda yer alan Tablo 7’de, beşinci açık uçlu sorudan elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 7. Beşinci Açık Uçlu Sorudan Elde Edilen Bulgular

Tema: Müzik Dersine Yönelik Güçlükler			
Alt Tema	Kodlar	f	%
Müzik Ders İçeriğine Yönelik Güçlükler	Şarkı ve Türkü icrasında zorlanırım	9	%27
	Notaların yazımın da zorlanırım	7	%21
	Herhangi bir zorluk yaşamam	5	%15
	Utandığım için, şarkı icrasında zorlanırım	4	%12
	Türkü icrasını dizi ve makamsal çerçevede gerçekleştirmede zorlanırım	3	%9
	Toplam	33	100

Beşinci açık uçlu soru “Müzik dersi sırasında ne tür zorluklar, güçlükler ile karşılaşıyorsunuz? Açıklayınız.” şeklinde sorulmuştur. Tablo 7. incelendiğinde müzik dersine yönelik güçlükler alt teması kapsamında; “Vokal icrasında zorlanırım.” (f=9, % 27), “Notaların yazımın da zorlanırım” (f=7, % 21), “Herhangi bir zorluk yaşamam.” (f=5, % 15), “Utandığım için, şarkı icrasında zorlanırım.” (f=4, % 12), “Türkü icrasını dizi ve makamsal çerçevede gerçekleştirmede zorlanırım” (f=3, % 9) kodları oluşturulup; öğrencilerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Öğrenci- 9: *Müzik dersin de şarkı söylerken çok zorlanıyorum. Şarkı söylemek çok zor bence, herkes söyleyemez.*

Öğrenci- 14: *Her şey güzelde şarkıların notaların deftere yazarken çok zorlanıyorum. Nota yazmak çok zor bir şey.*

Öğrenci- 18: *Türküleri söylerken çok zorlanıyorum. Türküleri söylerken sesleri doğru bir şekilde söyleyemiyorum. Makamına uygun söyleyemiyorum türküleri.*

Aşağıda yer alan Tablo 8’de, altıncı açık uçlu sorudan elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 8. Altıncı Açık Uçlu Sorudan Elde Edilen Bulgular

Tema: Müzik Dersine Yönelik Öneriler			
Alt Tema	Kodlar	f	%
Müzik Dersinde Yaşanan Güçlüklerle Yönelik Öneriler	Farklı şarkı türleri söylensin.	10	%33
	Öğretmen öğrencilerle bireysel olarak ilgilensin	7	%23
	Müzik ders süresi arttırılsın	6	%20
	Nota yazımı yapılmasın.	5	%17
	Vokal icrası gerçekleştirilen kişiye gülünmesin	2	%7
	Toplam	30	100

Altıncı açık uçlu soru “Müzik dersinde yaşadığınız zorlukların, güçlüklerin giderilmesine yönelik önerilerinizi belirtiniz.” şeklinde sorulmuştur. Tablo 8. incelendiğinde müzik dersinde yaşanan güçlüklerle yönelik öneriler alt teması kapsamında; “Farklı şarkı türleri söylensin.” (f=10, % 33), “Öğretmen öğrencilerle bireysel olarak ilgilensin.” (f=7, % 23), “Müzik dersi süresi arttırılsın.” (f=6, % 20), “Nota yazımı yapılmasın.” (f=5, % 17), “Vokal icrası gerçekleştirilen kişiye gülünmesin” (f=2, % 7), kodları oluşturulup; öğrencilerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

Öğrenci- 4: *Müzik dersinde söylenen şarkılar bence değiştirilmeli. Pop, rap benzeri şarkılar olabilir. Bizlere daha çok hitap eder diye düşünüyorum.*

Öğrenci- 16: *Haftalık müzik ders süresi bence arttırılmalı. 1 ders içerisinde her şeyi yetiştiremiyoruz. Herkes sırayla şarkı söyleyemiyor. Deftere bir şey yazacağımızda zaman hiç yetişmiyor.*

Öğrenci- 22: *Şarkı söylerken herkes birbirine gülmeye başlıyor. Onlar gülünce bildiğim şarkıyı da unutuyorum ve daha çok heyecanlanıyorum. Şarkı söylerken kimse gülmesin.*

3.1.2. Birinci Alt Probleme Yönelik Odak Grup Görüşmesinden Elde Edilen Bulgular

“6. Sınıf öğrencilerin müzik dersi deneyimlerine ilişkin görüşleri nelerdir?” alt problemine yönelik yapılan odak grup görüşmesi sonucunda katılımcılar tarafından belirtilen görüşler Tablo 9’ da gösterilmiştir.

Tablo 9. Müzik dersi deneyimlerine ilişkin öğrenci görüşleri

No	Öğrenci	Görüşler
1	Ö1	<i>Müzik dersi güzel ve eğlenceli geçiyor. Öğretmenimiz şarkı söylüyor biz ardından tekrarlıyoruz, çok eğleniyorum. Ama notaları deftere yazmamız gerektiğinde sıkıcı geçiyor, nota çiziminde çok zorlanıyorum. Derste söylediğimiz şarkılara yönelik Türkü bence söylenmemeli. Daha çok gençlere hitap edilecek şarkılar söylenmeli. Ben fero tarzı rap falan olabilir. Müzik ders süresi aynı zamanda yetersiz. Haftada 40 dakika 1 ders saati bize yetersiz kalıyor 35 saat içinden. 1 ders yerine haftada 3 ders yerine çıkmalı. Beden eğitimine hafta da 2 ders saati veriliyorsa müzik dersine de verilsin.</i>
2	Ö2	<i>Ben müzik dersini çok seviyorum, güzel ve eğlenceli geçiyor. Ama derste işlediğimiz şarkılar, türküler çok sıkıcı olabiliyor. Rap, yabancı pop ve rock söyleyelim derste lütfen. Müzik dersi ortaokulda önemli bir ders bence. Sürekli sınavlara yönelik hazırlık yapıyoruz. Müzik dersi ile kendimizi rahatlatıyoruz, bir anlığına sınav kaygılarından kurtuluyoruz. Bu yüzden müzik dersi arttırılsın. Müzik ders saati 3 ders saatinden de fazla olması gerekiyor.</i>
3	Ö3	<i>Müzik dersi sıkıcı geçiyor. Toplu bir şekilde şarkı söylüyoruz. Herkes tek tek şarkı söylemeli ve enstrüman çalmalı bu derste. Bu nedenle bence sıkıcı geçiyor ders. Sıkıcı geçmesindeki başka bir sebepte de derste türkülerin söylenmesi. Ne olur türkü söylenmesin derste. Rap, rock vb. söyleyelim. Çok yetersiz. Müzik ders saat süresi arttırılmalı. En az 3 saat olmalı. Aslında İngilizce dersi yerine müzik dersi olsun.</i>
4	Ö4	<i>Müzik dersi duygularımızı anlatıyor aslında ama bu ders bir kurs olarak verilebilir. Çünkü bu derste çekinenler, sıkılanlar oluyor. Sınav oluyoruz ama herkeste bir yetenek olmayabilir. Müziği meslek olarak düşünenlere verilmeli bence. Müzik dersinde söylenen türküler, şarkılar genellikle hoşuma gidiyor ancak batı müziği tarzında bizlere daha huzur verebilecek şarkılarda seçilebilir. Bence müzik ders saat süresi arttırılmamalı. Hatta müzik dersi olmasa da olur. Lgs sınavında bize müzik sormayacaklar sonuçta.</i>
5	Ö5	<i>Müzik dersi eğlenceli, coşkulu geçen sevdiğim bir ders. Ama ders te işlenen şarkılar, türküler de biraz değişiklik yapılabilir. İlgimize beğenimize çok hitap ettiğini düşünmüyorum. Daha pop tarzı olan şarkılar söylenebilir. Şu anki müzik ders saat süresi bence yeterli, hatta fazla bile diyebiliriz. Sonuçta sınavlara çalışmak daha önemli bizim için.</i>
6	Ö6	<i>Aslında müzik dersine yönelik olumlu duygularım var. Ancak sesimi çok fazla beğenmediğim ve güzel şarkı söylemeyeceğimi düşündüğümünden, şarkı söylerken moralim bozuluyor. Bundan dolayı müzik sınavından düşük not alacağımı düşünüp korkuyorum. Bu nedenle müzik dersine yönelik olumsuz duygular taşıyorum. Müzik dersinde söylenen şarkılar ve türküler bana hitap etmiyor. Öğrencileri daha çok eğlendirecek şarkılar yabancı pop, rap vb. olmalı. Haftalık müzik ders saat süresi bence yeterli. Hatta görsel sanatlar ve müzik dersini alıp yerine matematik dersi koyulabilir.</i>
7	Ö7	<i>Şarkı söylemekten çekindiğim, utandığım için ve nota yazdığımız için müzik dersinde sıkılıyorum. Derste söylenen şarkılarda buna biraz neden oluyor. Şarkılar çok fazla bana hitap etmiyor. Rap, rock tarzında daha hareketli şarkılar söyleyebiliriz. Haftalık müzik ders saat süresi kesinlikle yetersiz. Çünkü şarkı söylersek yazmamız gereken konuları yazamıyoruz, yazarsak ta şarkı söyleyemiyoruz. Bireysel olarak hiç söyleyemiyoruz, herkese sıra</i>

gelmiyor. O yüzden müzik ders saat süresi arttırılmalı.

“6. Sınıf öğrencilerin müzik dersinde yaşadıkları güçlükler ve giderilmesi için önerileri nelerdir?” alt problemine yönelik yapılan odak grup görüşmesi sonucunda katılımcılar tarafından belirtilen görüşler Tablo 10’ da gösterilmiştir.

Tablo 10. Müzik dersinde yaşanan güçlükler ve önerilere ilişkin öğrenci görüşleri

No	Öğrenci	Görüşler
1	Ö1	<i>Müzik dersi güzel ve eğlenceli geçiyor. Öğretmenimiz şarkı söylüyor biz ardından tekrarlıyoruz, çok eğleniyorum. Ama notaları deftere yazmamız gerektiğinde sıkıcı geçiyor, nota çiziminde çok zorlanıyorum. Derste söylediğimiz şarkılara yönelik Türkü bence söylenmemeli. Daha çok gençlere hitap edilecek şarkılar söylenmeli. Ben fero tarzı rap falan olabilir. Müzik ders süresi aynı zamanda yetersiz. Haftada 40 dakika 1 ders saati bize yetersiz kalıyor 35 saat içinden. 1 ders yerine haftada 3 ders yerine çıkmalı. Beden eğitimine hafta da 2 ders saati veriliyorsa müzik dersine de verilsin.</i>
2	Ö2	<i>Ben müzik dersini çok seviyorum, güzel ve eğlenceli geçiyor. Ama derste işlediğimiz şarkılar, türküler çok sıkıcı olabiliyor. Rap, yabancı pop ve rock söyleyelim derste lütfen. Müzik dersi ortaokulda önemli bir ders bence. Sürekli sınavlara yönelik hazırlık yapıyoruz. Müzik dersi ile kendimizi rahatlatıyoruz, bir anlığına sınav kaygılarından kurtuluyoruz. Bu yüzden müzik dersi arttırılsın. Müzik ders saati 3 ders saatinden de fazla olması gerekiyor.</i>
3	Ö3	<i>Müzik dersi sıkıcı geçiyor. Toplu bir şekilde şarkı söylüyoruz. Herkes tek tek şarkı söylemeli ve enstrüman çalmalı bu derste. Bu nedenle bence sıkıcı geçiyor ders. Sıkıcı geçmesindeki başka bir sebepte de derste türkülerin söylenmesi. Ne olur türkü söylenmesin derste. Rap, rock vb. söyleyelim. Çok yetersiz. Müzik ders saat süresi arttırılmalı. En az 3 saat olmalı. Aslında İngilizce dersi yerine müzik dersi olsun.</i>
4	Ö4	<i>Müzik dersi duygularımızı anlatıyor aslında ama bu ders bir kurs olarak verilebilir. Çünkü bu derste çekinenler, sıkılanlar oluyor. Sınav oluyoruz ama herkeste bir yetenek olmayabilir. Müziği meslek olarak düşünenlere verilmeli bence. Müzik dersinde söylenen türküler, şarkılar genellikle hoşuma gidiyor ancak batı müziği tarzında bizlere daha huzur verebilecek şarkılarda seçilebilir. Bence müzik ders saat süresi arttırılmamalı. Hatta müzik dersi olmasa da olur. Lgs sınavında bize müzik sormayacaklar sonuçta.</i>
5	Ö5	<i>Müzik dersi eğlenceli, coşkulu geçen sevdiğim bir ders. Ama ders te işlenen şarkılar, türküler de biraz değişiklik yapılabilir. İlgimize beğenimize çok hitap ettiğini düşünüyorum. Daha pop tarzı olan şarkılar söylenebilir. Şu anki müzik ders saat süresi bence yeterli, hatta fazla bile diyebiliriz. Sonuçta sınavlara çalışmak daha önemli bizim için.</i>
6	Ö6	<i>Aslında müzik dersine yönelik olumlu duygularım var. Ancak sesimi çok fazla beğenmediğim ve güzel şarkı söylemeyeceğimi düşündüğümünden, şarkı söylerken moralim bozuluyor. Bundan dolayı müzik sınavından düşük not alacağımı düşünüp korkuyorum. Bu nedenle müzik dersine yönelik olumsuz duygular taşıyorum. Müzik dersinde söylenen şarkılar ve türküler bana hitap etmiyor. Öğrencileri daha çok eğlendirecek şarkılar yabancı pop, rap vb. olmalı. Haftalık müzik ders saat süresi bence yeterli. Hatta görsel sanatlar ve müzik dersini alıp yerine matematik dersi koyulabilir.</i>
7	Ö7	<i>Şarkı söylemekten çekindiğim, utandığım için ve nota yazdığımız için müzik</i>

dersinde sıkılıyorum. Derste söylenen şarkılarda buna biraz neden oluyor. Şarkılar çok fazla bana hitap etmiyor. Rap, rock tarzında daha hareketli şarkılar söyleyebiliriz. Haftalık müzik ders saat süresi kesinlikle yetersiz. Çünkü şarkı söylersek yazmamız gereken konuları yazamıyoruz, yazarsak ta şarkı söyleyemiyoruz. Bireysel olarak hiç söyleyemiyoruz, herkese sıra gelmiyor. O yüzden müzik ders saat süresi arttırılmalı.

3.3. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

“6. Sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik metaforik algıları nelerdir?” alt problemine yönelik öğrencilerin oluşturmuş olduğu metaforlar Tablo 11’ de kategoriler halinde belirtilmiştir.

Tablo 11. Ortaokul 6. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersi Kavramına Yükladıkları Yazılı Metaforlar

KATEGORİLER	METAFORLAR	METAFOR SAYISI
Müzik dersi insanı rahatlatan, huzur veren, sakinleştirir.	Deniz (3), güneş batması (2), huzur, gün doğumu, ferah	5
Müzik dersi yaşamı anlatan, aydınlatandır.	Hayat (2), doğa (2), okyanus, ışık, çiçek,	5
Müzik dersi insanların temel ihtiyacıdır.	Su (2), yemek, aşk,	3
Müzik dersi farklı duyguları anlatan, ifade edendir.	Tüy, boşluk, bilgisayar	3
Müzik dersi zor zamanlarda yardımcı olanı koruyandır.	Kanka (2), dost	2
TOPLAM		18

Tablo 11 incelendiğinde ortaokul 6. Sınıf öğrencilerinin, “müzik dersi” kavramına 18 farklı metafor ürettikleri ve bu metaforların toplam 5 adet kategori altında toplandığı görülmektedir.

“Müzik dersi insanı rahatlatan, huzur veren, sakinleştirir.”

Kategori içerisindeki metaforlar incelendiğinde en çok deniz (3), güneş batması (2) metaforlarının kullanıldığı görülmektedir. Kategori içerisindeki metaforlar, müzik dersinin insanı rahatlatan, huzur ve mutluluk veren özellikleri ile ilişkilendirilmiştir.

“Müzik dersi yaşamı anlatan, aydınlatandır.”

Kategori de yer alan metaforlar incelendiğinde en çok hayat (2), doğa (2) metaforlarının kullanıldığı görülmektedir. Bu metaforlar ile müzik dersinin yaşamı anlatan, aydınlatan özellikleri ilişkilendirilmiştir.

“Müzik dersi insanların temel ihtiyacıdır.”

Kategoride yer alan metaforlar incelendiğinde su (2), yemek, aşk metaforlarının kullanıldığı görülmektedir. Kategoride yer alan metaforlar ile müzik dersinin önem teşkil ettiği; beslenmek, su içmek gibi müzik dersinin de öğrencilerin önemli bir ihtiyacı olduğu ilişkilendirilmiştir.

“Müzik dersi farklı duyguları anlatan, ifade edendir.”

Kategoride yer alan metaforlar incelendiğinde, metaforların birbirinden bağımsız olduğu görülmektedir. Bu durum, müzik dersinin her birey için farklı anlamlar taşıyan özelliği ilişkilendirilmiştir.

“Müzik dersi zor zamanlarda yardımcı olan, koruyandır.”

Kategoride yer alan metaforlar incelendiğinde, kanka (2) ve dost metaforlarının kullanıldığı görülmektedir. Bu metaforlar ile müzik dersinin öğrenciyi koruyan, zor zamanlarında yardım sunan özellikleri ilişkilendirilmiştir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

6. Sınıf öğrencilerinin müzik dersi genel deneyimlerine/yaşantılarına ilişkin görüşleri incelendiğinde ortaokul 6. Sınıf öğrencilerinin, müziği ve şarkı söylemeyi sevdiği; stres, yorgunluk gibi duyuşsal problemleri müzik aracılığı ile çözüp müzik dersine önem verdikleri; haftalık müzik ders saat süresini yetersiz buldukları görülmektedir. Müzik, bireylerin duygularını, düşüncelerini yansıtır. Bireyler üzüntülerini, sevgilerini, heyecanlarını, coşkularını vb. tüm duyuşsal unsurları müzik aracılığı ile yansıtabilmektedir. Müzik, yaşamı anlamlı kılan, insanların yaşamını renklendiren, toplum ve insan yaşamının en önemli kültürel öğelerdendir (Gülle, 2019). Çocukların sosyalleşmelerinde ve kişilik gelişimlerinde müzikten etkin bir şekilde faydalanılmalıdır (Acay ve diğerleri, 2006). Sahip olduğu tüm bu özellikler düşünüldüğünde; öğrencilerin müzik dinlemeyi, şarkı söylemeyi sevmesinin ve müzik dersinde sık sık müzik dinleme ve şarkı söyleme etkinliklerinin yapılmasının, öğrencilerin müzik dersine önem göstermelerini sağladığı söylenebilir. Bu doğrultuda da öğrencilerin daha çok müzik dinleme ve şarkı söyleme etkinliği yapmayı istemesinden dolayı, müzik ders saat süresini yetersiz bulduğu ve müzik ders saat süresinin artması gerektiği düşüncesini belirttiği düşünülebilir. Kocabaş, Selçioğlu (2006) ve Gülsoy, Bulut (2016) yapmış oldukları araştırmaların sonucunda ortaokul öğrencilerinin müzik dersini sevip önem gösterdiklerini belirtmişlerdir.

6. Sınıf öğrencilerinin müzik dersi genel deneyimlerine/yaşantılarına ilişkin diğer görüşleri incelendiğinde, ortaokul 6. Sınıf öğrencilerinin müzik dersinde şarkı, türkü icrası gerçekleştirdiği ancak şarkılar ve türkülerin tüm öğrencilerin ilgisini çekmediği görülmektedir. MEB (2018) tarafından geliştirilen müzik öğretim programının özel amaçlarında yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerinin tanınıp farklı kültürlerle ait müzik öğelerinin algılanması ve milli birlik, bütünlüğü pekiştiren müzik kültürünün bireylere aktarılması yer almaktadır. Bireylerin milli birlik, milli bütünlük, ulusal sınırlar içerisindeki kültürel öğeler hakkında bilgi sahibi olmasında halk müziğinin önemli bir etkisinin olduğu düşünülmektedir. Nitekim tüm dünya tarafından benimsenen aktif müzik öğretim yöntemi Kodaly yönteminde halk müziğinin en önemli unsur olduğu ve yöntem içerisindeki en önemli araç olduğu belirtilmektedir (Houlahan ve Tacka, 2015). Türk halk müziği barındırmış olduğu zengin dilsel ve farklı müzikal motif içeriği ile bireylerde coğrafi bölgeler hakkında farkındalık oluşumu sağlayabilmektedir. Birey dinlemiş olduğu veya icra etmiş olduğu bir türkü ile o coğrafi bölge hakkında bilgi sahibi olup ülke sınırları içerisinde yer alan kültürel değerlere yönelik öğrenmeler gerçekleştirebilmektedir. Bu bağlamda müzik ders kitap içeriğinde türkülere yer verilmesi büyük önem taşıdığından, MEB (2018) tarafından müzik ders kitap içeriğinde şarkılar ve evrensel şarkılarla birlikte türkülere de yer verilmiştir. Ancak hızla gelişen teknoloji ile paralel doğrultuda gelişen müzik

teknolojisi sonucunda popüler müzik kültüründe yer alan müzik türlerindeki (rap, new age, hip hop vb.) teknolojik evrimleşmeler, öğrencilerin dikkatini ve ilgisini çekmektedir. Öğrenciler müziksel beğenilerini, ilgilerini bu tarzdaki müziklere yönlendirip müziksel repertuar oluşumunu teknoloji tabanlı popüler müzik türlerinden oluşturmaktadır. Bu bağlamda da öğrencilerin müzik ders kitap içeriğinde yer alan türkülerin ve şarkıların ilgilerini çekmediği düşüncesini belirttiği düşünülmektedir.

6. Sınıf öğrencilerinin müzik dersinde yaşadıkları güçlükler incelendiğinde, ortaokul 6. Sınıf öğrencileri müzik dersinde şarkı, türkü icrası ve nota yazımında güçlükler yaşadıklarını belirtmişlerdir. Vokal performans icrası, duyuşsal, bilişsel ve psikomotor öğrenmeler sonucunda bireylerin gerçekleştirmiş olduğu müziksel performanstır. Bireyler icra edecekleri eser ile ilgili gerekli solfej çalışmalarını, şan tekniklerini, yöresel üslup ve tavır çalışmalarını gerçekleştirdikten sonra icra performansı ortaya koymaktadır. Aynı zamanda bireylerin başarılı bir müziksel icra performansı gerçekleştirebilmesindeki en önemli unsurun, bireylerin duyuşsal kazanımları (özgüven, öz yeterlik, cesaret) olduğu düşünülmektedir. Yeterli ve gerekli müziksel egzersizler yapmasına rağmen özgüven ve öz yeterlik eksikliği, kaygı, endişe vb. duyuşsal unsurları taşıyan bireylerin topluluk içerisinde başarılı bir müziksel icra gerçekleştiremeyeceği düşünülebilir. Müziksel performans kaygısı yaşayan icracıların, topluluk içerisinde başarılı bir müziksel performans gerçekleştiremeyeceği düşünülmektedir (Topoğlu, 2013). Bu bağlamda öğrencilerin, müzik dersinde vokal icrasına yönelik bilişsel, psikomotor ve duyuşsal öğrenme alanlarında yeterli öğrenmeler gerçekleştiremediği; müzik dersinde kitapta yazan şarkı, türkü notalarının yeniden deftere yazdırılması ile derste pasif kaldığı ve bu nedenle şarkı, türkü icrasında; nota yazımında güçlükler yaşadıklarını belirttikleri söylenebilir.

6. Sınıf öğrencilerinin müzik dersinde yaşanan güçlüklerin giderilmesine yönelik önerileri incelendiğinde ortaokul 6. Sınıf öğrencileri müzik dersinde yaşanan güçlüklerle yönelik söylenen şarkı türlerinin değiştirilmesi gerektiği; nota yazım çalışması yapılmaması gerektiği; öğretmenin öğrencilerle bireysel olarak ilgilenmesi gerektiği, görüşlerini belirtmişlerdir. MEB' e bağlı ortaokullarda müzik dersi haftada bir ders kırk dakika olacak şekilde müzik öğretmeni aracılığı ile gerçekleştirilmektedir. Müzik eğitimi, bireylerde bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenmeleri bir arada gerçekleştirmektedir. Bireyler solfej, dikte, vokal icrası vb. müziksel öğrenmeler gerçekleştirirken, öğrenmelerini aynı zamanda içselleştirip icra performansı ile sunmaktadır. Bu durum, müziksel öğrenmelerin kısıtlı bir süre içerisinde bireylerde başarılı bir şekilde gerçekleştirilemeyeceğini düşündürmektedir. Literatür taraması sonucunda yapılan araştırmalar incelendiğinde de (Yıldırım, 2009; Özmenteş, 2005; Fridley, 1993; Mann, 1991) müziksel öğrenmelerin haftada en az bir ders süresi (bir saat) ile üç ders süresi (üç saat) arasında olacak şekilde bireylerde gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin bu düşünceleri belirtmesinde öğretmenin, kısıtlı ders süresinden dolayı öğrencilerde başarılı müziksel öğrenmeler gerçekleştiremeyip öğrencilerin müzik ders kitabında yer alan şarkı ve türkülerini başarılı bir şekilde icra edememesinin; nota yazımına ders içeriğinde süre olarak fazla yer vermesinin, neden olduğu düşünülebilir.

Ortaokul 6. Sınıf öğrencilerin müzik dersi kavramı ile ilgili ürettikleri metaforlar incelendiğinde genelinin olumlu olduğu görülmektedir. Ortaokul 6. Sınıf öğrencileri en çok deniz metaforunu kullanmıştır. Diğer metaforlar incelendiğinde deniz metaforunu sırasıyla güneş batması, hayat, doğa, su, kanka metaforları takip etmiştir. Elde edilen metaforlar ve metafor açıklamalarına göre ortaokul 6. Sınıf öğrencileri, müzik dersinin duyuşsal olarak

rahatlatan bir etkisi olduğunu ve duyuşsal anlamda ihtiyaç duyulan bir ders olduğunu belirtmiştir. Bu durumdan ortaokul 6. Sınıf öğrencilerinin müzik dersini, duyuşsal kazanım olarak algıladıkları söylenebilir. Tez, Uygun (2016) yapmış oldukları araştırma sonucunda ortaokul öğrencilerinin müzik dersini eğlendiren ve mutluluk veren bir ders olarak algıladıklarını belirtmişlerdir.

Araştırma doğrultusunda ortaokul 6. Sınıf öğrencilerin müzik dersi deneyimlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde, müzik dersinde şarkılar ve türküler söylendiği; öğrencilerin müzik dersinde özgüvenlerini geliştirdikleri; müzik dersine önem verdikleri; müzik defterine şarkı ve türkü notalarının yazıldığı; ders kitabında yer alan şarkılar ve türkülerin herkesin ilgisini çekmediği, sonuçlarına ulaşılmıştır. Diğer taraftan şarkı, türkü icrası ve notaların yazımında öğrencilerin güçlükler yaşadıkları; bu doğrultuda müzik ders saat süresinin arttırılıp farklı şarkı türlerinin müzik ders kitabına dahil edilmesi ve öğretmenin öğrencilerle bireysel olarak ilgilenmesi gerektiğini önerdikleri görülmektedir. Ayrıca ortaokul 6. Sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik metaforik algılarının duyuşsal boyutta olduğu ve en çok deniz metaforunu yükledikleri görülmektedir. Sonuç olarak ortaokul 6. Sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik deneyimlerinde duyuşsal kazanımların ağırlıkta olduğu ve ders içeriğinde bazı güçlükler yaşandığı sonucuna varılmıştır.

5. ÖNERİLER

Yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda, MEB tarafından ortaokul 6. Sınıf müzik ders kitap içeriğinde yer alan şarkılar ve türküler yeniden düzenlenip ortaokul 6. sınıf müzik ders kitap içeriğinde farklı şarkı türlerine yer verilebilir. Öğrencilerin müzik dersine aktif katılımını sağlayan aktif müzik öğretim yöntemleri eşliğinde müzik dersi gerçekleştirilebilir. MEB tarafından haftalık müzik ders saat süresi arttırılabilir. Öğrencilerin şarkı icrasında yaşadıkları duyuşsal problemleri (stres, kaygı, endişe, heyecan) önlemeye yönelik, rehber öğretmen destekli bire bir görüşmeler yapılabilir. Araştırmanın örneklem grubu arttırılıp anket, ölçek vb. veri toplama araçları ile nicel veriler elde edilebilir. Ortaokul 6. Sınıfa yönelik yapılan araştırma, ortaokulun diğer seviyelerini (5, 7, 8) de kapsayacak şekilde genişletilip nicel veriler ile desteklenerek ortaokul müzik öğretim programına yönelik araştırma yapılabilir. Yapılan araştırma ortaokul öğrencileri ile ortaokul da müzik dersine giren müzik öğretmenlerini de kapsayacak şekilde genişletilebilir.

KAYNAKLAR

- Acay, S., Uşaklıgil, I. ve Tercanlı, C. (2006). Cd'li Çocuk Ezgileri, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Akan, N. (2012). Platon'da Müzik. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Anells, M. (2006). Triangulation of qualitative approaches: Hermeneutical phenomenology and grounded theory. *Journal of Advanced Nursing*, 56(1), 55-61.
- Cavanaugh, L. K. (2005). The Study Of The Effects Of Music On Middle School Students Math Test Scores. Unpublished Phd Thesis. Ba University.
- Connelly, Lynne M. (2010). What is phenomenology. *Medsurg Nursing*, 19(2), 127-8.
- Corbin, J. M., & Strauss, A. C. (2007). *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*. Thousand Oaks, CA: Sage Publication

- Çapan, B. E. (2010). Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilere yönelik metaforik algıları. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(12), 140-154.
- Çuhadar, H. C. (2016). Müzik ve Müzik Eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 217-230.
- Diñçer, M. (1988). Birinci Müzik Kongresi. Kültür ve Turizm Bakanlığı. Ankara: Evren Ofset.
- Elo, S., Kaariainen, M., Kanste, O., Pölkki, T., Utriainen, K., & Kyngas, H. (2014). Qualitative Content Analysis: A Focus on Trustworthiness. *SAGE Open* <https://doi.org/10.1177/2158244014522633>
- Ekici, G., Gökmen, A. ve Kurt, H. (2014). Öğretmen adaylarının “bilgisayar” kavramı konusundaki bilişsel yapılarının belirlenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi (GEFAD)*, 34(3), 359-405.
- Erol, A. (2009). Müzik üzerine düşünmek. Bağlam Yayıncılık.
- Fridley, M. D. (1993). A Comparasion of The Effect of Two Learning Sequenceson The Music Reading Skills For The Guitar: Traditional Versus Kodaly Based. Dissertation, Pasific University.
- Gill, Michael, J. (2014). The Possibilities of Phenomenology for Organizational Research. *Organizational Research Methods*, 17(2), 118-137.
- Gülle, A. (2019). Kodaly Yönteminin Ortaokul Öğrencilerinin Blok Flüt Ücra Performansı Üzerindeki Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Gülsoy, Y. ve Bulut, D. (2016). Ortaokul müzik dersine yönelik veli görüşleri (Niğde ili örneği). *Journal of Human Sciences*, 13(3) 4945- 4958.
- Karadüz, A. (2010). Türkçe ve sınıf öğretmeni adaylarının dinleme stratejilerinin değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29(2), 39-55.
- Kocabaş, A. ve Selçioğlu, E. (2006). İlköğretim okulları 4. ve 5. sınıflarında müzik dersinin gerçekleşme düzeyi ve öğrencilerin beklentilerine ilişkin görüşleri . *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , 19(19) , 59-69.
- Kocabaş, A. ve Uysal, G. (2006). İlköğretimde İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretiminde Sınıf Atmosferi ve Şarkı Söyleme Becerileri Üzerindeki Etkisi. *Denizli, Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*.
- Mann, R. G. (1991). The Use of Kodaly Instruction to Develop the Sight-Reading Skills of Undergraduate Flute Students. Arizona State University.
- MEB, (2018). Müzik Dersi (İlkokul ve Ortaokul; 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı, <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018129173048695-1-8%20M%C3%BCzik%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%2020180123.pdf>
- Miles, M. B. & M. Huberman (1994). Qualitative Data Analysis: A Sourcebook of New Methods. Beverly Hills, CA: Sage Publications.

- Özen, N. (2004). Çalgı Eğitiminde Yararlanılan Müzik Eğitimi Yöntemleri. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24(2), 57-63.
- Özmenteş, G. (2005). Dalcrose Eurhythmics Öğretiminin Müziksel Beceriler, Müzik Dersine İlişkin Tutumlar ve Müzik Yeteneğine İlişkin Özguven Ölçeği Üzerindeki Etkileri. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Patton, M. Q. (2002). Qualitative Research and Evaluation Methods, 3d Edition. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Polit, D. F., Beck, C. T. (2012). Nursing Research: Principles and Methods. Philadelphia, PA: Lippincott Williams & Wilkins.
- Saban, A. ve Koçbeker, B. N. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 6(2), 461-522.
- Saban, A. (2008) Okula ilişkin metaforlar. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 55(55), 459-496.
- Swanwick, K. (1988). Music, Mind, and Education. London and New York: Routledge.
- Tez, İ. ve Uygun, A. M. (2016). Ortaokul öğrencilerinin müzik dersi ve müzik öğretmenine ilişkin algılarının metaforik analizi. Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi, 6(2), 415-453.
- Topoğlu, O. (2013). Müzisyenlerde sahne korkusu, sahne korkusunun nedenleri ve sahne korkusuyla baş etmede kullanılabilecek stratejiler. Fine Arts, 8(1), 43- 55.
- Tufan, S. (2011). Müzik Öğretmeni Adaylarının Dalcroze- Kodaly ve Orff Yaklaşımlarıyla İlgili Görüşleri ile Bu Yaklaşımların Adayların Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Tutumlarına Olan Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Türkmen, E., F (2016). Müzik Eğitiminde Öğretim Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
- Uçan, A. (1997). Müzik Eğitimi. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.(8. Basım). Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yıldırım, K. (1995). Kodaly Yöntemi ile Müzik Eğitimi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.